

Tak už nejen korespondenční! Koalice sáhne i na volbu prezidenta

- CZ24 News | 12. února 2024

ČESKO: Kromě diskuze o takzvané korespondenční volbě pro Čechy pobývající v zahraničí se vláda Petra Fialy pustila také do změn ve volbě prezidenta. Pětikoalice chce, aby v budoucnu mohli poslanci a senátoři mít možnost podpořit jen jednoho jediného kandidáta, získávání hlasů zákonodárců by se tak notně ztížilo. Petice by se navíc měly nově podepisovat i online. Do značné míry jde o reakci na nepořádek, který nastal v poslední předvolební kampani.

Novelu zákona minulý týden schválila vláda. Předpis má nově výslovně zakotvit pravidlo, že poslanci a senátoři smí podpořit jen jednoho kandidáta. Dosud se právní názory na tuto otázku rozcházely. Nejvyšší správní soud (NSS) ani Ústavní soud o věci zatím meritorně nerozhodovaly, ale NSS v roce 2017 naznačil, že se přiklání k výkladu, že zákonodárce nemůže být členem více navrhujících skupin. Vnitro, které registruje kandidátní listiny, dosud obhajovalo názor, že takové omezení z ústavy ani volebního zákona nevyplývá.

Pokud by některý zákonodárce byl členem více skupin navrhovatelů, nebude se přihlížet k jeho podpisu ani na jedné z kandidátních listin. Zájemci, kteří budou chtít kandidovat na základě podpisů občanů, dostanou možnost sbírat podpisy vedle papírových formulářů také přes internet.

Všetečný stát

V souvislosti s tím vzbudila kontroverze především původní podoba legislativy, která po lidech toužících podpořit některého z kandidátů požadovala celou dlouhou řadu osobních údajů – vedle čísla občanského průkazu také například adresu a podobně.

Proti tomu se nicméně ostře [ozvalo](#) ministerstvo pro místní rozvoj vicepremiéra Ivana Bartoše a také „jeho“ Digitální informační agentura (DIA).

„Na výpisu je jméno, příjmení, datum narození, adresa a číslo občanského průkazu. Uvedení takto rozsáhlého výčtu údajů není opodstatněné. Na papírové petici je tento výčet opodstatněný, protože je třeba osobu jednoznačně identifikovat pro účely kontroly (byť i zde se domníváme, že by postačil užší okruh údajů). U elektronické petice je osoba ztotožněna skrze NIA a její identita je ověřena oproti základním registrům. Neexistuje tedy důvod, proč by navrhující občan a kandidát měli mít přístup k adrese, datu narození a číslu průkazu všech petentů. Jejich identita a jedinečnost je garantována elektronickým systémem,“ vymezil se resort.

Podobně argumentovala i DIA, podle níž navíc dvojitý systém zbytečně zavádí rozdíly mezi elektronickou a fyzickou peticí. „Zatímco sběr podpisu na listinnou petici může probíhat bez souhlasu či dokonce vědomí kandidáta (souhlas se přikládá až k registraci), zahájení sběru podpisů pod elektronickou petici musí kandidát odsouhlasit již před zahájením sběru podpisů,“ podotkla agentura.

Autor zákona, který spadá por resort vnitra ministra Víta Rakušana, nakonec chybu uznal. „I výpis z e-petice musí nějaké údaje o petentovi obsahovat, protože navrhující občan a kandidát musí mít možnost podle nich vyhledat případné duplicity s listinnou peticí. K tomu však stačuje jméno, příjmení, datum narození, číslo dokladu (OP/CP). Údaj o adrese místa trvalého pobytu proto byl

ze sady údajů na výpisu e-petice vypuštěn. Stejně tak byl tento údaj vypuštěn z náležitostí listinné petice,“ informuje úřad.

Protestovalo také ministerstvo spravedlnosti, a sice kvůli nejasnostem, jak občana při podpisu petice donutit k vyplnění všech údajů. Vnitro připomínku také částečně akceptovalo.

Kauza Janeček

Předpisy budou od občanských kandidátů dál požadovat 50 000 podpisů, takže nebude nutné měnit ústavu. Na petici bude ale stačit méně údajů, lidé nebudou muset uvádět adresu trvalého pobytu. Listinné petice se budou kontrolovat jen do okamžiku, kdy společně s elektronickou peticí dosáhne počet podpisů požadovanou hranici 50 000. Dosud vnitro ověřovalo správnost údajů na náhodně vybraných vzorcích na každé petici a další postup závisel na základě zjištěné chybovosti.

Vnitro do loňských voleb kvůli nedostatku podpisů nepřipustilo několik kandidátů, například podnikatele Karla Diviše a Karla Janečka. Divišovi uznalo po kontrole chybovosti 49 884 platných ze 63 210 podpisů, Janečkovi 48 091 ze 74 208 podpisů. Diviše poté vrátil mezi kandidáty NSS. Vyřadil naopak Denisu Rohanovou, protože ji podpořili výhradně členové bývalé sněmovny, a to ještě před vyhlášením voleb. Zákon sice takový postup výslovně nezapovídal, přesto však podle soudu nebyl možný.

Janeček oznámil kandidaturu na prezidenta České republiky již loni v lednu, vnitro jej ale kvůli nedostatku platných podpůrných podpisů do volebního klání nepustilo. Už před volbami se neúspěšně domáhal registrace u soudů, včetně ústavního. Podnět k Nejvyššímu správnímu soudu (NSS) podal i po volbách, ale neuspěl. A letos v květnu neuspěl ani u Ústavního soudu, kde se vymezoval proti stručnému usnesení NSS – soud ji odmítl dílem pro zjevnou neopodstatněnost, dílem pro nepříslušnost.

[ZDROJ](#)